

„Moja ścieżka do kariery”

MATERIAŁY METODYCZNO-INFORMACYJNE DLA UCZNIÓW I RODZICÓW SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH

Nie ulega wątpliwości, że szkoła ponadgimnazjalna to miejsce, w którym uczniowie podejmują najpoważniejsze decyzje dotyczące przyszłego zawodu. Rodzice, nauczyciele ale przede wszystkim sami uczniowie zadają sobie pytania: czy wcześniejsze decyzje dotyczące wyboru szkoły gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej były dobre? czy wybór kolejnej szkoły gwarantuje albo daje choć szansę sukcesu w znalezieniu dobrej pracy? czy szkoła, w której ewentualnie planuję kontynuację nauki, pomoże mi w osiągnięciu sukcesu zawodowego? czy zawód, który wybrałem okaże się dobrą życiową decyzją, biorąc pod uwagę zapotrzebowanie na rynku pracy, moje możliwości a także predyspozycje, zainteresowania i dotychczasowe wyniki w nauce? Odpowiedzi na te pytania nie są łatwe. Dlatego teraz, na etapie szkoły ponadgimnazjalnej, jest dobra okazja na poważne zastanowienie się nad przyszłymi, tak ważnymi decyzjami zawodowymi.

Do której grupy Uczniów się zaliczysz?

Jakie kroki należałoby podjąć, aby umiejętnie i jak najlepiej wybrać drogę zawodową w przyszłości? Bardzo ważne jest, aby poznać swoje mocne i słabe strony, cechy osobowości, motyw, swoje predyspozycje zawodowe i wreszcie... podjąć decyzję: co dalej

- Bywa, że niektórzy, w zasadzie od początku szkoły podstawowej, wiedzą jaki zawód chcą wybrać i poświęcają czas na pogłębianie wiedzy, rozwój zainteresowań z danej dziedziny. Dlatego biorą udział w zajęciach dodatkowych, pracują w kołach naukowych; odwiedzają fora internetowe, szukają kontaktu z osobami pracującymi w danym zawodzie, uczestniczą w wolontariatach itd. W ten sposób zwiększają swoje szanse jeśli chodzi o wybór optymalnej ścieżki zawodowej. Jednak bywa i tak, że pomysł na wymarzony zawód, w ostatnich latach nauki w szkole ponadgimnazjalnej, ulega radykalnej zmianie.

- Wcale nierzadko jest i tak, że wielu uczniów nie wie dokładnie, jaki zawód wybrać dla siebie - nie mogą się zdecydować, bo tak wiele mają zainteresowań i mimo namów rodziców oraz wskazówek nauczycieli nie potrafią się zdecydować.
- Wielu uczniów także odsuwa moment podjęcia decyzji „na później”, ponieważ waga i znaczenie takiego wyboru, wydają się przytłaczające. Mają nadzieję, że „coś się wydarzy” i nagle już będą wiedzieć, co dalej robić. Kończąc naukę w szkole ponadgimnazjalnej twierdzą, że zupełnie nie wiedzą, czym będą zawodowo zajmować się w przyszłości i niechętnie odpowiadają na pytanie co będzie ich podstawową aktywnością zawodową w dorosłym życiu? Bywa też, że czekają aż „los za nich zadecyduje”.

Jednak nie warto odkładać myślenia o swojej przyszłości zawodowej i pozostawiać przypadkowi. Spróbujmy na tym etapie nauki - w szkole ponadgimnazjalnej - podjąć wyzwanie i zadać sobie kilka pytań. Przede wszystkim zastanowić się : co tak naprawdę mnie interesuje? co chciałbym robić? czy mam ku temu predyspozycje? co warto robić po ukończeniu tej szkoły - kontynuować naukę na uczelniach wyższych czy szukać pracy?

Jaki wybrać zawód?

Sami uczniowie mogą sobie pomóc w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie. Bardzo ważna jest także rola rodziców i oczywiście nauczycieli w poszukiwaniu oraz odkrywaniu wspólnie z przyszłym absolwentem i/lub maturzystą najlepszej drogi zawodowej. Pamiętajmy, że tylko ukończenie zasadniczej szkoły zawodowej i technikum to jednocześnie uzyskanie zawodu, z którym ma się do czynienia już w trakcie nauki szkolnej w postaci praktyk zawodowych. Wcześniejszy wybór liceum ogólnokształcącego bądź liceum profilowanego oznacza najczęściej kontynuowanie nauki na uczelniach wyższych w celu zdobycia odpowiednich kwalifikacji i wiedzy niezbędnej do wykonywania konkretnego zawodu.

- Pierwszy krok do wyboru zawodu, to poznanie samego siebie oraz zapoznanie się z rodzajami zawodów i ich charakterystykami. Zapewne mniej lub bardziej świadomie próbowałeś odpowiedzieć sobie na pytania takie, jak te poniżej. Zadaj je sobie kolejny raz i odpowiedz, jak najbardziej uważnie i szczerze:

- „Czy lubisz się uczyć? Jak wiele czasu zajmuje Ci nauka przedmiotów, które lubisz i tych których nie uczysz się najchętniej?”
 - „Czy chciałbyś kontynuować dalszą naukę czy wolałbyś znaleźć szybko pracę?”
 - „Czy lubisz pracować z innymi czy raczej pracujesz indywidualnie, jeśli istnieje możliwość wyboru?”
 - „Jak uważasz, czy wolisz raczej sam podejmować decyzję czy chętnie radzisz się innych w różnych sprawach?”
 - „Jaki charakter pracy Cię interesuje (praca fizyczna/umysłowa)?”
 - „Co bierzesz pod uwagę wybierając przyszły zawód?”
 - „Jakie są Twoje wartości, co jest dla Ciebie ważne?”
 - „Gdzie chciałbyś pracować?”
 - „Kto lub co jak sądzisz wpłynęło na Twoje wybory dotyczące szkoły i przyszłej pracy?”
 - „Czyje zdanie jest teraz dla Ciebie ważne, kiedy zastanawiasz się nad wyborem przyszłego zawodu?”
- Warto wypełnić „Test do badania predyspozycji i zainteresowań uczniów w szkole ponadgimnazjalnej”, przygotowany przez Powiatowe Centrum Edukacyjne w Lubaniu (www.predyspozycje.prv.pl) lub inne testy, które możesz wypełnić w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Twoim mieście.
 - Dobrze jest też porozmawiać z rodzicami, nauczycielami, starszymi kolegami, którzy już pracują, o tym, co z perspektywy ich doświadczeń warto wziąć pod uwagę dokonując wyboru ścieżki zawodowej, Jednak ostateczna decyzja powinna należeć do Ciebie, ponieważ podjęcie decyzji pod wpływem innych może sprawić, że wybierzesz drogą zawodową niezgodną z Twoimi preferencjami i możliwościami, co może prowadzić do konfliktów a także stresu.
 - Staraj się dokonywać samodzielnych wyborów, po zastanowieniu, rozmowach z ważnymi dla Ciebie osobami (Rodzicami, Nauczycielami), biorąc pod uwagę swoje predyspozycje i szanse na rynku pracy, zapotrzebowanie na przedstawicieli zawodów, którzy są poszukiwani przez pracodawców. Nie kieruj się na przykład namowami kolegów albo modą na dany kierunek kształcenia czy zawód. Może się okazać bowiem, że specjalistów z danej dziedziny jest tak wielu, że trudno jest znaleźć pracę w wybranym przez Ciebie zawodzie.

- Weź pod uwagę swoje dotychczasowe osiągnięcia w nauce. Pamiętaj jednak, że nawet jeśli teraz nie będziesz się dalej kształcił, to możesz zdecydować się na kontynuowanie nauki za jakiś czas. Będziesz mógł dalej się uczyć lub zdobywać dodatkowe kwalifikacje podczas różnego typu kursów lub szkoleń. Współcześnie coraz częściej ludzie chcą lub muszą dokonywać zmiany zawodu. Zatem wybór, którego dzisiaj dokonasz jest ważny ale być może zmienisz swój zawód, co związane będzie z Twoimi nowymi zainteresowaniami albo miejscem pracy i koniecznością doskonalenia się.
- Kolejny krok, który powinieneś wykonać, jeśli zdecydujesz się na dalszą edukację, to zapoznanie się z ofertą uczelni wyższych. Dokładne informacje o danym kierunku można pozyskać od osób już studiujących, uczestnicząc także w Dniach Otwartych uczelni. Ważne, aby sprawdzić opinie na temat szkoły (na przykład u potencjalnych pracodawców), dowiedzieć się jak przebiega rekrutacja, ile kosztuje nauka? itp.

Uwaga! Pomocne może być wypisanie na oddzielnej kartce plusów i minusów każdego z interesujących wariantów/kierunków studiów, aby przeanalizować potem te dane razem z przyjaciółmi, rówieśnikami i rodzicami. Pamiętając jednak, że końcowy wybór należy do Ciebie.

Wybierając zawód decydujesz o swoim losie!

Wybór kierunku studiów wyższych oprócz zebranych danych na ich temat powinien być również podyktowany analizą ocen szkolnych z poszczególnych przedmiotów na przestrzeni ostatnich lat, wynikami matury i osiągnięciami szkolnymi np. w konkursach czy olimpiadach szkolnych. Wysokie oceny z konkretnych przedmiotów wskazują prawdopodobnie na zainteresowania, które warto wziąć pod uwagę podczas dalszych wyborów edukacyjnych czy zawodowych. Wysokie oceny mogą także wskazywać na łatwość przyswajania wiedzy z danej dziedziny. Przy wyborze uczelni i kierunku studiów oraz trybu studiowania należy również wziąć pod uwagę względy finansowe, gdyż odległość od miejsca zamieszkania oznacza dojazdy na zajęcia bądź zamieszkanie w innym mieście.

Uczelnie wyższe w Jeleniej Górze:

UCZELNIA	WYDZIAŁ	KIERUNKI
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu	Wydział Gospodarki Regionalnej i Turystyki w Jeleniej Górze	➤ Ekonomia (tryb stacjonarny i niestacjonarny) ➤ Zarządzanie (tryb stacjonarny i niestacjonarny) <i>Na każdym kierunku studenci mają możliwość wyboru specjalności np.: Ekonomia menedżerska (tylko studia stacjonarne); Gospodarka i administracja publiczna; Rachunkowość i doradztwo finansowe; Zarządzanie jakością i środowiskiem; Zarządzanie gospodarką turystyczną i hotelarstwem; Logistyka w przedsiębiorstwie.</i>
Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze	Wydział humanistyczny	➤ Dziennikarstwo i komunikacja społeczna ➤ Filologia polska ➤ Filologia ➤ Historia ➤ Pedagogika
	Wydział przyrodniczy	➤ Fizjoterapia ➤ Pielęgniarstwo ➤ Pielęgniarstwo tzw. „pomostowe” ➤ Wychowanie fizyczne
	Wydział techniczny	➤ Elektronika i telekomunikacja ➤ Edukacja techniczno - informatyczna ➤ Zarządzanie i inżynieria produkcji ➤ Inżynieria bezpieczeństwa
Politechnika Wrocławska (Filia w Jeleniej Górze)	Wydział Budownictwa Lądowego i Wodnego	➤ Budownictwo - studia inżynierskie
	Wydział Mechaniczny	➤ Transport - studia stacjonarne inżynierskie
	Wydział Elektroniki	➤ Elektronika i Telekomunikacja
	Wydział Inżynierii Środowiska	➤ Inżynieria Środowiska
	Wydział Elektryczny	➤ Elektrotechnika
	Wydział Informatyki i Zarządzania	➤ Zarządzanie (studia w języku wykładowym angielskim)
	Wydział Podstawowych Problemów Techniki	➤ Inżynieria Biomedyczna
	Studium Kształcenia Podstawowego	<i>to studium przygotowane jest dla studentów niezdecydowanych, na którym kierunku Politechniki chcieliby studiować</i>
Wyższa Szkoła Menedżerska w Jeleniej Górze		➤ Zarządzanie i inżynieria produkcji- studia inżynierskie ➤ Bezpieczeństwo narodowe - studia licencjackie ➤ Matematyka - studia licencjackie

Co mogą zrobić Rodzice aby pomóc absolwentowi/maturzyście w podjęciu dalszych decyzji zawodowych?

Należy w tym miejscu zwrócić uwagę na sytuację, w której uczeń - przyszły absolwent lub maturzysta okazuje brak zainteresowania wyborem zawodu i prezentuje postawę „wszystko mi jedno, kim będę” „nieważne, gdzie będę pracował”. Takim uczniom należy pomóc, aby decyzja jaką podejmą nie była przypadkowa.

Aby pomóc tym uczniom, którzy mają problem z podjęciem decyzji zawodowych po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej a także wszystkim absolwentom/maturzystom, warto wziąć pod uwagę poniższe wskazówki:

- Rola doradcy - Rodzica sprowadza się do wspierania dziecka w podjęciu jak najbardziej świadomej decyzji dotyczącej przyszłego zawodu. W tym celu należy dziecko zachęcać do rozmów na temat przyszłego zawodu, wskazać w jaki sposób dziecko może określić swoje realne możliwości oraz autentyczne zainteresowania.
- Pomagać w zdobyciu informacji na temat poszczególnych zawodów (rozpoznanie przyszłego rynku pracy), środowiska pracy, jakie wiąże się z uprawianiem określonego zawodu, możliwości zatrudnienia, płacy oraz awansu
- Zwracać uwagę na to, by cel zawodowy wybrany przez dziecko był rzeczywiście możliwy do osiągnięcia (nie tylko ze względu na plany i zamierzenia, ale także na możliwości dziecka), realistyczny (czy to, co jest zaplanowane jest możliwe do osiągnięcia), jak najbardziej jasno określony.
- Dobrze jest opracować kilka wariantów dochodzenia do celu zawodowego, biorąc pod uwagę ewentualne trudności. Warto też pamiętać, że dalszy wybór szkoły nie musi oznaczać kontynuowania kształcenia dalej w tym samym kierunku. Tym samym rozmawiając z dzieckiem możemy mu pomóc dokonać ewentualnej zmiany drogi edukacyjno-zawodowej lub wspierać w kontynuowaniu wcześniej obranej drogi zawodowej.
- Motywować i zachęcać do realizacji celów zawodowych, poprzez wspieranie i emocjonalne zaangażowanie w sprawy dziecka
- Dobrze jest wskazywać na znaczenie konstruowania długofalowych planów życiowych i zawodowych, jako czynników warunkujących sukces zawodowy i życiowy oraz radzenie sobie z trudnościami na drodze do osiągnięcia celu.

- Uwaga! Należy unikać wywierania presji i nakłaniania dziecka do realizacji własnych ambicji i aspiracji, ponieważ praca w zawodzie, który został wybrany przez rodziców a nie przez dziecko niejednokrotnie może stać się źródłem frustracji i problemów.

Lektury dla zainteresowanych Uczniów i Rodziców

1. K. Brooks „Jaki wybrać zawód? Zaplanuj swoją przyszłość” Oficyna Wydawnicza Branta, 2010
2. S. Rimm „Dlaczego zdolne dzieci nie radzą sobie w szkole?” Wydawnictwo Moderski i S-ka, 2002
3. <http://www.interklasa.pl> („Jak wybrać dalszą ścieżkę kształcenia?”)
4. <http://www.interklasa.pl> („Sztuka kierowania własną karierą.”)
5. Grzegorz Gwis „Jak pomóc dziecku wybrać zawód i szkołę?”
(<http://www.pppkonst.webd.pl/>)
6. <http://www.interklasa.pl> (Zawodowe samookreślenie. Temat 2. Dziedzina ekonomiki. Klasyfikacja zawodów.)
7. „Rozpoznawanie predyspozycji i zainteresowań – gwarancją życiowego sukcesu. Test do badania predyspozycji i zainteresowań uczniów w szkole ponadgimnazjalnej” Powiatowe Centrum Edukacyjne w Lubaniu (www.predyspozycje.prv.pl)

ĆWICZENIE ☺

Jeśli masz chwilę czasu spróbuj odpowiedzieć na pytania.

Uwaga!

NIE MUSISZ ICH ZAPISYWAĆ, ALE ZASTANÓW SIĘ NAD SWOIMI ODPOWIEDZIAMI.

CO Z NICH WYNIKA DLA TWOICH DAJSZYCH DECYZJI ZAWODOWYCH ?

*Chciałbyś uczyć się dalej czy pracować?
Czym podyktowana jest Twoja decyzja?*

Czy Twoje decyzje edukacyjne i zawodowe zmieniają się? Może warto z kimś porozmawiać lub skonsultować u specjalistów np. w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej?

Czy zastanawiałeś się nad tym, co wiąże się z podjęciem decyzji dotyczącej przyszłości zawodowej dla Ciebie i Twoich Bliskich?

*Co brałeś pod uwagę podejmując decyzję dotyczącą następnego etapu edukacji/wyboru zawodu?
Co w tym wyborze jest dla ciebie najważniejsze?*

*Pamiętaj! „Osobowość kształtuje się nie przez piękne słowa lecz pracą i własnym wysiłkiem”
Albert Einstein*